

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: **Okolnosti vylučující protiprávnost ve správním trestání**
Diplomant/ka: **Lukáš Koubek**
Autor posudku: **JUDr. PhDr. Jan Malast, Ph.D.**

Předmětem tohoto posudku je diplomová práce Lukáše Koubka zpracovaná na téma „Okolnosti vylučující protiprávnost ve správním trestání“.

Cílem předložené práce bylo „*analyzovat právní úpravu okolností vylučující protiprávnost ve správním trestání, především blíže definovat jednotlivé instituty a vymezit podmínky důležité pro naplnění jednání v mezích této právní entity. Zároveň jsem se snažil blíže analyzovat problematiku některých institutů, které mohou být chybně vykládány. Hlavním cílem této diplomové práce je pak zhodnotit současnou právní úpravu okolností vylučující protiprávnost z hlediska její využitelnosti v praxi, komparace předchozí a současné úpravy okolností vylučující protiprávnost ve správním trestání a podat možná řešení rozporných aspektů.*“ (str. 2)

Práce je členěna do sedmi obsahových kapitol (ve dvou případech dále členěných do podkapitol a oddílů), uvozena a zakončena je též nečíslovaným úvodem a závěrem. Diplomant ve svém zpracování vychází z obecného pojetí okolností vylučujících protiprávnost, následně rozebírá tyto jednotlivé instituty upravené v § 24-28 přestupkového zákona a také popisuje možné procesní důsledku (ne)prokázání existence okolností vylučujících protiprávnost.

Struktura práce je víceméně logická, nikoliv však zcela bez problémů. První pochybnost, kterou lze vyjádřit, je struktura první kapitoly nazvané „Okolnosti vylučující protiprávnost“, jejíž jedna z podkapitol je označena jako „Správní delikt“. Autor tím čtenáři jistě nechtěl naznačit, že by se domníval, že pojem správního deliktu je pojmem podřazeným pojmu „okolnost vylučující protiprávnost“, spíše měl svou úvodní kapitolu nazvat obecněji tak, aby se mu tam „vešel“ jak pojem správního deliktu, tak jeho znaků (protiprávnost) či okolností tyto znaky vylučující.

Další výtku by bylo možné směřovat ke zjevné disproporci práce. Zatímco první čtyři okolnosti vylučující protiprávnost jsou rozebrány v rámci tematicky „monolitických“ kapitol, poslední z nich, oprávněné použití zbraně, je věnována výrazně vyšší pozornost projevující se i do vnitřní struktury předmětné kapitoly. Je otázka, zda je to více způsobeno diplomantovým osobním zájmem o tento institut, nebo třeba bohatší zdrojovou základnou, kterou měl k dispozici, každopádně by bylo vhodné konkrétní motivaci a důvody tohoto nepoměru v práci objasnit a čtenáři vysvětlit.

Práce by si na řadě míst zasloužila nejen podrobnější členění na podkapitoly či oddíly, ale mnohde dokonce i do odstavců. Předložený text je často předkládán v dlouhých

polytematických blocích, ve kterých se čtenář jen obtížně orientuje (což platí nejen o úvodních kapitolách (viz str. 8 či 12), ale i o závěrečných pasážích práce (viz str. 52, 53)).

V neposlední řadě v práci cítím určitou mezeru mezi první a druhou kapitolou. V první kapitole jsou představeny základní instituty související se zvoleným tématem a pojmově jsou vymezeny okolnosti vylučující protiprávnost, od druhé kapitoly dále pak diplomant již rovnou přechází ke zkoumání jednotlivých typů těchto okolností. Osobně bych ještě uvítal mezikapitolu obsahující obecnější pojednání o samotných okolnostech vylučujících protiprávnost, ve které by byla představena jejich systematika, logika, právní zakotvení atp. Takto zůstává řada otázek nezodpovězena, v lepším případě pouze naznačena (například: Do jaké míry jsou okolnosti vylučující protiprávnost demonstrativní či taxativní? Pokud jsou demonstrativní, kde jinde než v přestupkovém zákoně je nacházíme? Musí být výslovně označeny jako „okolnosti vylučující protiprávnost“, nebo můžeme tuto skupinu institutů rozšiřovat například extenzivním výkladem jiného právního předpisu? Jsou si všechny okolnosti vylučující protiprávnost rovny, nebo je mezi nimi nějaké vnitřní propojení naznačující nadřazenost a podřazenost (typicky jednání v krajní nouzi a v nutné obraně)? Jsou okolnosti vylučující protiprávnost v přestupkovém právu vykládány stejně jako v trestním právu? Jsou vykládány stejně jako podle přestupkového zákona z roku 1990? Atd. atd.). Tím, že taková (nebo podobná) kapitola v textu chybí, je práce bohužel značně ochuzena, a diplomant tak nevyužil vhodné příležitosti k právnímu výzkumu, která se mu ve vztahu k tomuto tématu nabízí.

Samotný obsah předložené práce odpovídá požadované úrovni odbornosti a je prost výraznějších věcných chyb. Ne že by se vůbec neobjevovaly (například opravdu můžeme objektivní odpovědnost považovat za pojmový znak správního deliktu, jak diplomant tvrdí na str. 4?!), ale pro svůj spíše řídký výskyt nepředstavují výraznější problém práce.

Mnohem zřetelnějším nedostatkem – organicky propojeným s již výše uvedenými výtkami – je totiž spíše výrazná obecnost práce, která do značné míry „pouze“ opakuje základní učební texty určené studentům právnických fakult doplněné o skutková shrnutí vybraných příkladů ze soudní judikatury. Nepatrně více do hloubky jde diplomant pouze v případě zpracování oprávněného použití zbraně, to je však jen pomyslný „ostrůvek pozitivní deviace“, tj. výjimka, nikoliv pravidlo.

Diplomant jen minimálně obohacuje text o vlastní postřehy, kritické zkoumání či právní analýzu, a i když takové pasáže do práce vtělí, někdy se neubrání laickým až banálním závěrům (například na str. 19 dovozuje, že „*Krajní nouze je ovšem velmi důležitým institutem v přestupkovém právu. I přes častou snahu pachatelů o zneužití této okolnosti je dobře, že se zákonodárce rozhodl ji ponechat v přestupkovém zákoně, jelikož by zajisté nebylo žádoucí, aby se osoba odvracející nebezpečí pohybovala za hranou zákona.*“ – opravdu bylo na rozhodnutí zákonodárce ponechat úpravu krajní nouze jako součást přestupkového práva? Nejde mnohem spíše o základní, snad až imanentní institut veřejnoprávního trestání, který v současném nazírání nelze opomíjet?). Vlastně jediným identifikovatelným přínosem práce tak patrně zůstává toliko kompilativní metoda, jejíž pomocí autor vytvořil vlastní text na základě vhodné kombinace podkladových zdrojů.

Formální náležitosti práce jsou standardní a je možné konstatovat, že text splňuje většinu běžně očekávaných, resp. předepsaných náležitostí. Určité drobné nedostatky se v práci objevují (například tzv. Hendrychovu učebnici správního práva nenapsal prof. Hendrych sám, jak by se z práce mohlo zdát atp.), nejde však o nic zásadního.

Ve světle výše uvedeného mám za to, že předložená diplomová práce v podstatných rysech splňuje strukturální, obsahové i formální náležitosti požadované pro diplomové práce absolventů magisterského právnického studia, a lze ji tak doporučit pro připuštění k obhajobě. V důsledku některých nedostatků, mezi nimiž za nejzávažnější považuji přílišnou obecnost a obsahovou plochost zpracování tématu, však předběžně navrhuji hodnotit práci stupněm Dobře, případně Velmi dobře za nezbytného předpokladu diplomantova nadprůměrného výkonu u ústní obhajoby.

V rámci obhajoby by diplomant mohl přednést a analyzovat některé spornější případy hraniční aplikace okolností vylučujících protiprávnost („obrana“ proti zvířeti, proti člověku s omezenou svéprávností, proti dítěti, proti samočinnému „útočnému“ zařízení atp.).

V Plzni dne 12/04/2021

Podpis autora posudku